

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-н Атанас Аданев Илчев, катедра „Морфология, физиология и хранене на животните“ при Аграрен факултет на Тракийски университет – Стара Загора.

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по научна специалност „Хранене на селскостопанските животни и технология на фуражите“ професионално направление 6.3 „Животновъдство“, област на висше образование 6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина“, научна специалност „Хранене на селскостопанските животни и технология на фуражите“.

1. Информация за конкурса:

Конкурсът е обявен за нуждите на Института по животновъдни науки - Костинброд, обявен в Държавен вестник, бр. 35/10.05.2016 г.

Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № НП-07-023/20.07.2016 г. на Председателя на ССА.

2. Информация за кандидатите в конкурса:

В конкурса участва един кандидат – доц. д-р Мариана Александрова Петкова от Института по животновъдни науки - Костинброд. Тя е родена на 20.03.1953 год. в гр. Мездра. Висше образование със специалност „Зооинженерство“ завършва през 1977 във ВИЗВМ (сега Тракийски Университет) гр. Стара Загора. От месец август 1977 год. до месец ноември 1981 год. работи като мениджър по животновъдство в АПК Лозница Разградско. На работа в Института по животновъдни науки е от 1981 год. отначало като асистент, а от месец февруари 2003 год. е доцент по научната специалност „Хранене на селскостопанските животни и технология на фуражите“ в същия институт.

Образователната и научна степен „доктор“ придобива през 1998 г. след защита на дисертация на тема „Азотен метаболизъм и оползотворяване на протеина в целия храносмилателен тракт на преживните животни в зависимост от дажбените условия“.

Доц. д-р Петкова притежава отлична професионална подготовка за което свидетелстват:

- трите специализации проведени в Rostock, Германия (1987, 1990 и 2005 год.);
- специализациите в Израел, Сърбия и Норвегия;
- членството в EGTOP, ISO FAR, NJF и GHI;
- участието в редколегиите на редица животновъдни списания;
- рецензент на редица международни животновъдни списания;
- членството в Научните съвети на Института по животновъдни науки Костинброд и в Института по фуражни култури Плевен;
- членството в Асоциацията за развъждане на месодайните породи в България и СУБ;
- консултантската дейност в областта на земеделието (България) и в Интели Агро;
- номиниран експерт по животновъдство и ветеринарна медицина в Националната Агенция по Оценки и Акредитация;
- Председател на СНЦ „Качество на храните“;
- оценител е редица международни проекти и др.

Доц. Петкова притежава и забележителни административни умения. Тя е Ръководител на отдел, била е Координатор на международното сътрудничество в Института и Главен организатор на International Workshop“Future Animal Research Activity in the West Balkan Country“, Sofia, 2009, съорганизатор е на Annual Scientific Conference in Serbia and Romania от 2007 насам.

Значителен е списъкът на участие на доц. Петкова в научни форуми в страната и чужбина. Владее свободно английски, немски, сръбски и руски езици.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност:

Представените документи по настоящия конкурс са изготвени в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на ССА за приложението му. Изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ са покрити с изключение на 2 показателя - водещ автор и ръководство на докторант. В същото време по всички останали показатели (публикации в международни издания, брой цитати, участие в научни проекти и др.) доц. Петкова представя значително по-високи стойности от изискванията за длъжността.

4. Оценка на научно-изследователската дейност:

В конкурса за придобиване на академичната длъжност „професор“, доц. д-р Мариана Петкова участва с общо 81 труда от които 3 книги, 14 научно популярни статии и 64 научни публикации от които 7 в научни списания с импакт фактор, 8 в международни списания без импакт фактор, 14 публикувани в национални списания, 15 доклада публикувани в сборници трудове от международни конференции, 8 доклада публикувани в сборници трудове от национални конференции и 11 материала с участия на постерни сесии на международни форуми. Общият ИФ от научните публикации е – 5,605. В 40 % от научните публикации доц. Петкова е водещ автор.

4.1. Научни публикации

В представените 64 научни разработки по шифъра на конкурса се разглеждат въпроси свързани със следните направления:

1. Проучване на състава, хранителната стойност, продуктивното действие (26, 46, 47, 67) и биологичният ефект (32, 39, 45) от изхранването на традиционни за нашата страна фуражни източници като компоненти на дажбите за преживни животни и птици.
2. Проучване на състава и хранителната стойност на нови и нетрадиционни фуражни източници за хранене на животните при което:
 - Установен е съставът и хранителната стойност на зелена маса и силаж приготвен от сладка царевича. Тези нетрадиционни за нашата страна фуражи са с висока енергийна хранителност и въпреки ниското съдържание на СВ могат с успех да се използват при хранене на преживни животни (25);
 - Проучен е ефекта от изхранването на изсушен спиртоварен остатък от царевича върху биохимичните показатели на кръвта при овни при изхранване на изсушен спиртоварен остатък от царевича (37).
 - Установен е химичният състав, смилаемостта и хранителната стойност на различни сортове фуражен грах (38);
 - Определен е химичният състав и хранителната стойност на хидропонен ечемик (50, 56);
 - Установен е положителен ефект върху продуктивните показатели и здравния статус на бройлери, отглеждани в условия на топлинен стрес, при изхранване на смяно ленено семе в дажбите им (5, 57, 58, 59);
 - Определен е химичният състав, хранителната стойност и *in vivo* смилаемостта на нов сорт нахут – ДУЛО (51).
3. Изследване на възможностите за заместване на люцерновото сено в дажбите на зайци.

- Направената комплексна оценка на проведените експерименти категорично доказва, че комбинацията от ливадно сено, слама и различни количества изсушен спиртоварен остатък от пшеница може успешно да замести съпоструващото люцерново сено, без това да се отрази негативно върху растежа, развитието, кланичните показатели и състава на месото, биохимичните показатели на кръвта и ферментативните параметри в цекума (1, 7, 14,40, 64).
4. Проучване на ефекта от добавката на йод в питейната вода на различни категории зайци.
- Установено е, че тази добавка оказва положително влияние върху продуктивните показатели, състава на месото, здравния статус и на изследваните морфологични и хистологични показатели на тестисите. Предозирането с този микроелемент влияе отрицателно върху морфологията и хистологията на тестисите (4, 36, 42).
5. Използване на хранителни добавки при хранене на преживни животни и птици при които:
- Доказано е положителното влияние на растителния екстракт OVOCAP върху продуктивните показатели (44), овулацията и репродуктивните индекси (30) и липидния профил на кръвта (9) при дойни крави;
 - Установен е положителният ефект от добавките VITATON и TOMATO OIL върху теглото и пигментацията на яйчния жълтък, както и на върху теглото на яйцата и яйчната черупка при кокошки носачки (11);
 - Установено е, че включването на препарата Genex pig и на лецитин в дажбите на отбити прасета повишава средния дневен прираст (13, 29), увеличава консумацията на фураж (29) и намалява серумния холестерол (13);
 - Потвърдено е, че използването на пробиотика Yeast culture при телета в млечна възраст повишава дневния прираст и подобрява оползотворяването на храната (66);
 - Доказан е позитивния ефект от изхранването на добавката *Vemoherb-T* (сух екстракт на *Tribulus terrestris*) върху хематологичните показатели при разплодни бици (43, 66);
 - Проучен е мастнокиселинния профил на кориандър и кимион както и съдържанието на специфични ароматни съставки в семена от копър (19,20). Получените цифрови стойности могат да се използват като физиологични константи при бъдещи изследвания;
6. Разработване на програми и стратегии:
- Разработена е Стратегия за развитието на животновъдството за периода 2008 – 2013 г. (2);
 - Публикувана е Програма и Стратегия за намаляване продукцията от метан чрез храненето на при преживните животни (12, 54, 63) и птиците (48);
 - Установена е важноста от мониторинг на млечните ферми за афлатоксини (23);
 - Анализирани са състоянието на животновъдството в България преди и след влизането ни в ЕС(6);
 - Анализирани са състоянието и са очертани перспективите за развитие на млечния сектор в България (33,35);
 - Разработени са насоки за изследванията по хранене на преживните животни у нас (24) и възможностите за интернационализиране на изследванията в областта на животновъдството (35) и др.
7. Други

- Потвърдена е зависимостта между качествените показатели на млякото и добива на сирене (31);
- Направен е литературен преглед за мястото на нанотехнологиите в животновъдната наука (27);
- Приложени са математически модели и методи за обработка на резултатите от експерименти по хранене на овце и птици (8, 21, 22);
- Съставен е Терминологичен четириезичен речник по земеделска техника и свързаните с нея области (3).

4.2. Цитирания

Доц. М. Петкова е представила списък от 62 цитирани труда от които в списания с ИФ – 9 бр., в чужди списания - 20 бр., в български издания – 14 бр., в сборници от научни форуми – 14 бр., в дисертации – 5 бр. Общият ИФ от цитиранията е 10,319.

4.3. Други публикации

В документите по конкурса са представени като материали три книги и 14 научно популярни статии, които аз няма да рецензирам.

4.4. Оценка на приносите: Приемам почти изцяло представената от доц. Петкова справка за направлението и приносите в научните публикации, участващи в настоящия конкурс. Те отразяват в синтезиран вид най-важните резултати от творческите и търсения.

5. Заключение:

Представените материали по конкурса за академичната длъжност „професор” напълно отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. Научните изследвания на доц. Петкова са насочени към решаване на важни практически проблеми и могат да намерят пряко приложение в животновъдството. Наукометричните показатели - големият брой научни публикации в международни издания, съвременните и с високо качество научни изследвания, броят на цитиранията на научните статии в наши и в чужди научни списания, участие в многобройни проекти, включително и международни, надхвърлят значително препоръчителните критерии за придобиване на академичната длъжност „професор“. Затова с пълна убеденост давам **положителна** оценка на цялостната преподавателска, научно-изследователска и публикационна дейност на доц. д-р Мариана Петкова и предлагам на членовете на почитаемото Научно жури, както и на членовете на НС при ИЖН Костинброд да гласуват положително за избирането на доц. Петкова за академичната длъжност „професор” по научната специалност „Хранене на селскостопанските животни и технология на фуражите”.

11.08.2016 год.
гр. Стара Загора

Изготвил становището:.....
/проф. д-р Атanas Илчев/